

Chakoten anno 1946

Indledning

Jeg har været heldig at låne en artikel, som stammer fra Billedbladet, sandsynligvis en gang i 1946. Her får man et spændende indblik i selskabets tidlige år og de personer, som var med til at præge foreningen.

Fotografierne er taget af Inga Aistrup; det fremgår ikke, hvem der har skrevet artiklen, der her gengives med nutidig retskrivning. Originalen har været foldet sammen, hvilket forklarer folderne i nogle af billederne.

Det hele er en uniformssag

Foreningens præsident, hr. Kannik, og medlem Halkier inspicerer til venstre de sidste russiske soldater fra zartiden. De stormer ikke, men går i den specielt russiske

parademarch med sænkede våben.

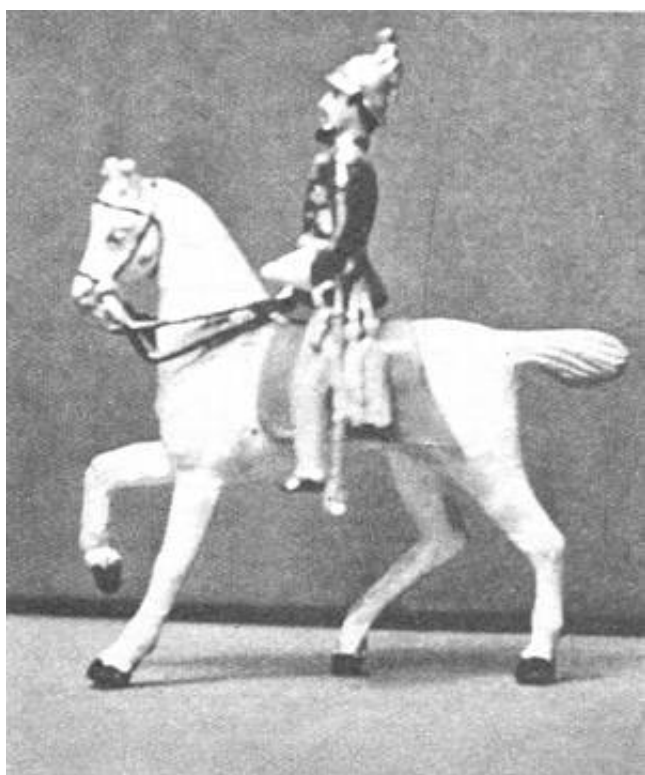
Danmark har en organiseret hær på ikke færre end 35.000 tinsoldater. Den er garnisoneret rundt omkring hos medlemmerne af Chakoten - en sammenslutning af tinsoldatsamlere fra hele landet. Foreningen har 16 medlemmer. Øverstkommanderende over denne legetøjshær er museumsassistent Preben Kannik, Tøjhusmuseet, og det er ret naturligt, at det er en museumsmand, der står i spidsen.

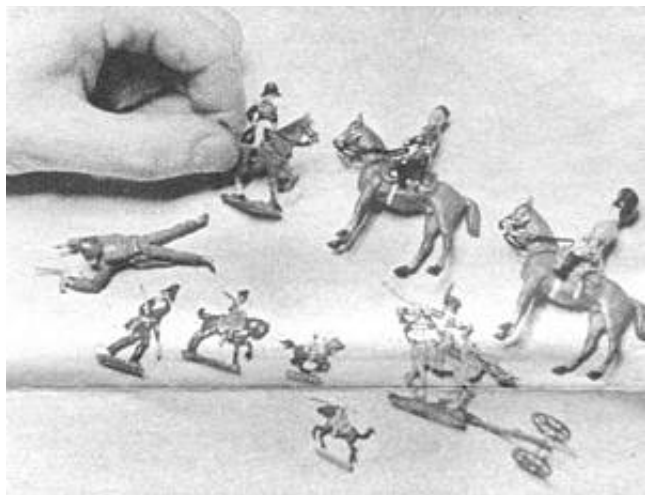
Det er nemlig ikke så meget krigslyst, som historisk interesse for uniformer, der danner baggrund for denne mani. De kan således ikke blive medlem af Chakoten, selv om De i morgen køber 100.000 tinsoldater en gros og derved får den største samling i landet. Deres soldaters uniformer skal være pinligt korrekte med distinktioner etc. for at kunne accepteres af foreningen.

Derfor laver medlemmerne i stor udstrækning deres soldater selv og maler dem i de rigtige farver, således at de nøje svarer til den årgang eller våbenart, de repræsenterer.

Billedbladet har aflagt besøg hos en af Chakotens medlemmer, assistent S.E. Gallaus og mønstret hans tropper, der tæller 3.000 tinsoldater - alle franske eller preussiske soldater fra tidsrummet 1809 til 1815. Hr. Gallaus' onkel, translatør O. Clausen, har i øvrigt den største samling tinsoldater herhjemme, 10.000 i alt. De repræsenterer soldater fra alle europæiske lande i samme tidsrum som nevøens 3.000.

På disse sider ser De en del af Chakotens farveprægtige "tropper" fotograferet under en sammenkomst, medlemmerne havde hos assistent Gallaus.

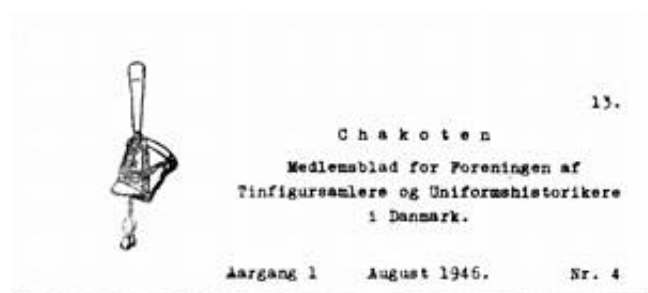

Der findes to kategorier tinsoldater: Rundmassive og flade. Begge er anerkendte inden for foreningen og medlemmerne må selv afgøre, hvilken af arterne de vil foretrække.

Frederik VII til hest er en raritet i arkitekt Hegelunds samling. Arkitekten, der er medlem af Chakoten, har en enestående samling danske soldater i tiden fra 1913 til nu.

Chakoten udgiver sit eget medlemsblad, hvori de 16 medlemmer giver hinanden oplysninger og søger bistand, hvor de måtte mangle det. Bladet sendes til udenlandske broderforeninger. Den største i verden findes i Frankrig og har mellem fire- og femhundrede medlemmer. Som det fremgår af bladet, kaldes det mellem de interesserede ikke tinsoldater, men tinfigurer. Foreningens navn dækker betegnelsen for den gamle militære hovedbeklædning, De ser afbilledet øverst på medlemsbladet. Det er mellem alle den slags foreninger verden over kutyme, at man vælger sit navn fra en eller anden uniformsgenstand. Medlemsbladet kommer en gang om måneden.

Bosniakeskadronen (fortsat fra Nr. 2.)

Indtil 1808 tier nu de officielle Kilder med Hensyn til Bosniakeskadronens Uniformering.

Fra denne Periode findes dog enkelte Billeder af Bosniakker, hvis Uniformer afviger fra den lige beskrevne. Disse Billeder kan, som samtidige Dokumenter, ikke lades ude af Betragtning, selvom enkelte maaske ikke er helt paalidelige i Detaillen.

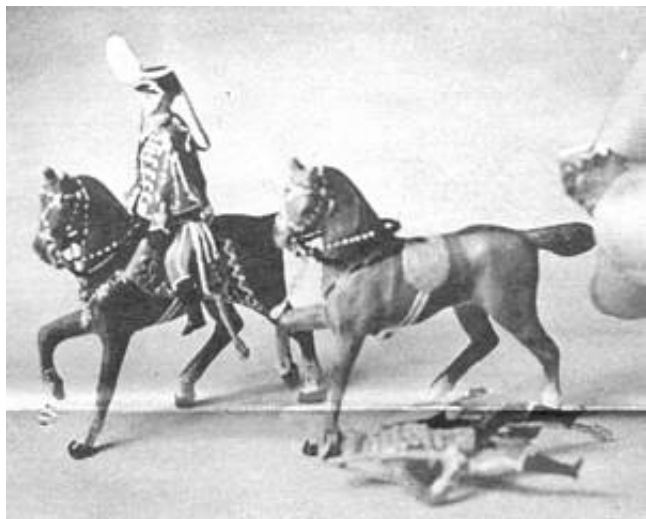
Et paalideligt Billede af en Bosniakofficer har man i Portrættet af E.C.Friherre Bennigsen, der findes afbildet i Gardehusarregimentets Historie af Fr. Engelbrecht.

Med Undtagelse af Hovedbeklædningen er Uniformen den i 1791 indførte. Det ses paa Billedet at Officererne bar samme Patronaske, som Husarofficererne nemlig med rødt Laag, hvorpaa et kronet C 7 i Sølv og en Sølvtræse langs Laagets Kant. Hovedbeklædningen bestaar af en saakaldt "Tatarka"; det er en Hue med firkantet Toppuld og Polskant. Puden er rød, lægget paa Siderne og Polskanten er sort. Paa venstre Side sidder Sølvhalvmaanen med den blaa Fjorbusk over. Fra Halvmaanen henger desuden to tynde Snore med Kvaater ned paa Bererens Skulder. Snore og Kvaater synes at være af Sølv og rød Silke. Om denne Hovedbeklædning er blevet baaret af alle Officerer i Eskadronen eller er en af de private Opfindelser, som Tiden var saa rig paa, lader sig for Øjeblikket ikke afgøre.

Bladet Chakoten, 1. årgang, nr. 4, 1946

*Gallaus og Kannik eksaminerer
nogle franske gardejægere,
som Gallaus ældste søn
har lavet til sin samling.
Han er 13 år og er det yngste
medlem af den usædvanlige forening.*

Herover ser De nogle eksempler på rundmassive tinsoldater. De er - ligesom de flade - støbt af medlemmerne selv, men den store forskel er, at de rundmassive kan man smelte til efter at kroppen er støbt. Soldaterne er russisk rytteri fra hr. Halkiers armé, og til højre er det danske Gardehusarer fra arkitekt Hegelunds store danske samling.

Tre af Chakotens medlemmer, Halkier, P. Clausen og W. Kambro, morer sig over den russiske stab fra Halkiers samling.

I øvrigt skal det siges, at foruden den historiske interesse, der samler sig om tinsoldaterne, underholder de også samlere i deres krigsspil, som de afholder en gang imellem. De foregår efter de bedste militære mønstre, og slagene ledes efter generalstabskort og foregår på den måde, at de to hære stilles op overfor hinanden. "Hærførerne" - dvs. samlerne - sidder i hver sin stue og leder efter et bestemt system deres tropper mod fjenden.

Når de to kæmpende parter er opmarcheret overfor hinanden, stilles hærene op på et spisestuebord, der er dækket af store kort, hvorpå alle forhindreger i terrænet er angivet.

Terningkast afgør så, hvem af parterne, der skal vinde slaget.

Afslutning

Som et apropos til ovenstående kan man læse gengivelsen af Billedbladets artikel Her kommer de danske soldater fra 1942 samt afslutningen, hvori Niels Hegelunds samling omtales.

Per Finsted